

Ahmet köklügiller GILGAMIŞ

Besimleyen: Mustafa Deliođlu

DESTANLAR VE MASALLAR
Destan

16.
BASIM

Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

Ahmet Köklügiller

GILGAMIŞ

resimleyen: Mustafa Deliođlu

yağın koordinatörü: ipek şoran
düzelti: sibel doğru
kapak ve iç tasarım: gözde bitir tufan
tasarım uygulama: yasemin çatal

1. basım: 1994

16. basım: 2000 adet, Aralık 2022

ISBN 978-975-510-598-7

© can sanat yayınları A.Ş., 1994

tüm hakları saklıdır. tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

can sanat yayınları yapım ve dağıtım tic. ve san. A.Ş.

yağın sertifikası no: 43514

maslak mh. eski büyükdere cad. iz plaza no: 9/25 sarıyer, istanbul

telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 faks: 252 72 33

cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

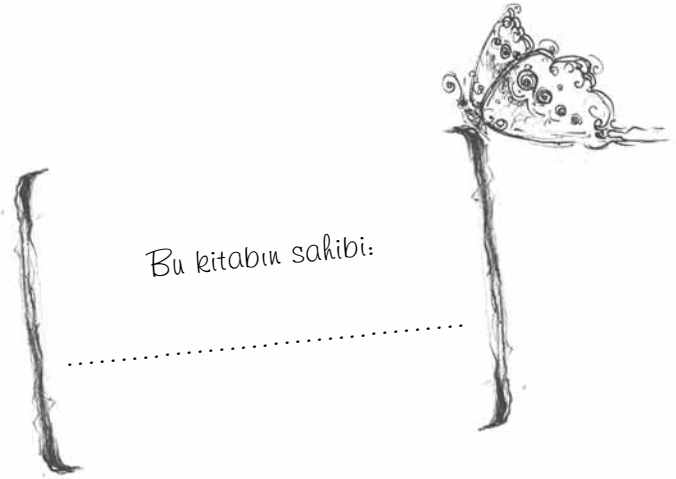

baskı ve cilt: melisa matbaacılık yayıncılık san ve dış tic. ltd. şti.

sertifikası no: 45099; adres: maltepe mah. davutpaşa çiftehavuzlar sk.

no:16 acar san. sit. zeytinburnu, istanbul

Bu kitabın sahibi:

Ahmet Köklügiller

1936 yılında Adana'da doğdu. Balıkesir Necati Eğitim Enstitüsü'nü bitirdi. Çeşitli il ve ilçelerde ortaokul öğretmenliği yaptı. "Açıklamalarıyla Atasözlerimiz" (1979), "Atatürk ilkeleri" (1981), "Çocuklara fıkralar" (1981) yapıtları arasında sayılabilir.

Yazarın yayınevimizden çıkan diğer kitabı:

TÜRK YAZARLARINDAN ÇOCUKLUK ANILARI

GILGAMIŞ

içindekiler

- “Gılgamış” üstüne, 7
Gılgamış nasıl yaratıldı, 9
Gılgamış şımarıyor, 13
Enkidu hayvanlara karışıyor, 16
Başkent Uruk rolunda, 23
Ormana rolculuk, 36
Aşk ve bereket tanrıçası İstar,
Gılgamış’la evlenmek istiyor, 57
Enkidu’nun hastalanması, 65
Gılgamış, ölümsüzlüğü aramaya çıkıyor, 76
Tufan olayı, 90
Gılgamış’ın ülkesine dönüşü, 97

“Gılgamış” Üstüne

Gılgamış, dünyanın en eski destanıdır. Kral *Gılgamış*'ın yaşam serüvenini ve ölmek için verdiği savaşı anlatır. Aslında bu, tanrılarla insanların, düşlemlerle gerçeklerin birbirine karıştığı tarih öncesinde gerçekleşen insanın bir serüvenidir.

Bu masalda insan, doğanın gizlerini çözmek, içinde bulunduğu korkulu dar çemberi kırıp aşmak ister. Bunun için yoğun bir savaşa girer. Karşısına çıkan doğa engellerini yıkıp, geçer. Bu uğurda tanrılara bile kafa tutar. İnsanın, kendine bir yol çizmek için verdiği bu savaşa tanrılar bile engel olamazlar. Tanrılar ve onların buyruğundaki doğa güçleri, insanın direnişi karşısında gerilemek zorunda kalırlar.

Bu destanda *Gılgamış* aracılığıyla şu olumlu sonuca ulaşılır: İnsanın her türlü güçlükleri yenmesi, kendi yolunu açması için boş inançlardan arınıp

aklını kullanması, bilgiyle donanması gerekir. Kral Gilgamiş, doğa güçlerine ve tanrılara karşı verdiği savaşta, insanın temel niteliğinin “bilmek” ve “anlamak” olduğunu göstermiştir. Sonsuza dek yaşamamanın gizlerini bulamamıştır; ama bilmenin ve anlamamanın insan yaşamında önemli bir aşama olduğunu ortaya koymuştur.

Gilgamiş destanı, Sümer, Asur, Akad gibi Mezopotamya ülkelerinin dillerinde işlenerek günümüze kadar gelmiştir. Elde bulunan metin, Asur Kralı Asurbanipal'ın (İ.Ö. 669-626) Ninova kentindeki kitaplığında bulunan tabletlerden alınmıştır. Kitap olarak ilk kez İngiliz bilgin Thompson tarafından basılmıştır (Oxford, 1930). Daha sonra Almancaya, Fransızcaya ve başka dünya dillerine çevrilmiştir. Elinizdeki kitap, bu masalı yeni bir biçimde İngilizceye çeviren N. K. Sanders'ın *Gilgamiş Destanı* adlı yapıtı (Dilimize çevirenler: S. Kutlu-T. Duralı, Hürriyet Yayınları 1973) temel alınarak çocuklar için uyarlanmıştır. Ayrıca Muzaffer Ramazanoğlu'nun aynı adı taşıyan kitabından (Ankara, 1942) ve Orhan Hançerlioğlu'nun *İnançlar Sözlüğü*'nden de (Remzi Kitabevi, 1975) yararlanılmıştır.

Ahmet Köklügiller
(İstanbul, 1980)

Gılgamış Nasıl Yararıldı?

Sümerler ülkesi, dünyanın en güzel ülkesiydi. Bereketli ovaları, bu ovalarda gümüş gibi parıldağa parıldağa akan ırmakları, ırmakları besleyen uçsuz bucaksız ormanları vardı. Türlü türlü hayvanlar, kuşlar yaşardı bu ormanlarda.

Sümerler, verimli ve bereketli topraklarda çiftçilik yaparlardı. Çiftçilikten arta kalan zamanlarda ava çıkarlardı. İyi giyinmesini, iyi yaşamasını bilirlerdi. Sümer halkının tek bir eksiği vardı: Bir yöneticileri yoktu. Tek yakındıkları buydu.

Sümerler ülkesinin tanrıları bir gün toplandılar. Bir kral yaratıp Sümerler ülkesine göndermeye karar verdiler. İşte Gılgamış böyle yaratıldı.

Gılgamış, büyük bir kraldı. Bu büyüklük önünde dünyanın öteki kralları diz çöktüler, baş eğdiler.

Gılgamış, büyük bir kral olduğu kadar, her şeyi

bilen bir bilgeydi. Gelmiş geçmiş bilgelerin en üstünüydü. Öteki bilgelerin görmediğini o görür, bilmediğini o bilirdi. Öyle ki, bilinmeyen, görülmeyen şeyleri de görür ve bilirdi. Güçlü bir sezgiye sahipti.

Tanrılar, ona eksiksiz bir beden verdiler. Ünlü Güneş Tanrısı Şamaş, onu tüm güzelliklerle süsledi. Gilgamiş'in güzelliğini görenler şaşar, seyretmeye doyamazlardı.

Fırtına Tanrısı Adad, ona kimsede olmayan bir korkusuzluk, bir yüreklilik verdi. Bu yüzden Gilgamiş kimseden korkmazdı. Ondaki bu korkusuzluk dillere destan oldu. Hiç kimse, onunla boy ölçüşmeye kalkışmazdı. Silahını gördüler mi ondan köşe bucak kaçarlardı.

Her tanrı, Gilgamiş'a kendinden bir üstünlük armağan etti. Öyle ki Gilgamiş sonunda insan olmaktan çıktı, tanrılaştı. Yarı tanrı, yarı insan oldu.

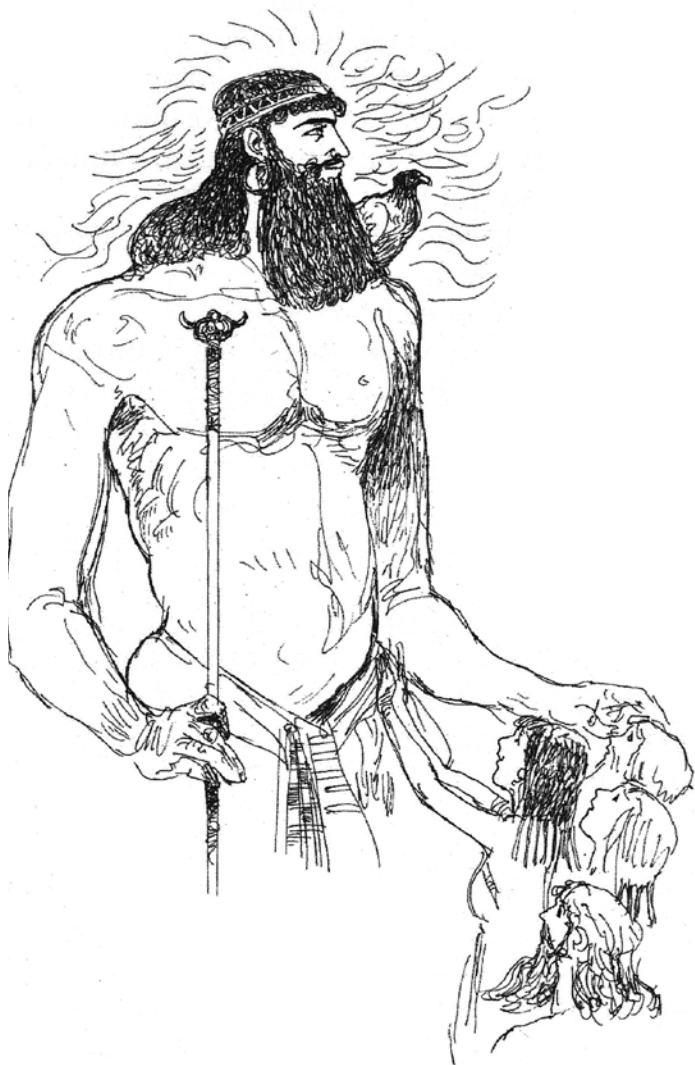
Gilgamiş da tanrıları unutmadı. Kendisine bağışlanan bu nimetleri karşılıksız bırakmak istemedi. Halkını topladı, onlara şöyle dedi:

"Tanrılar bize güzel bir ülke verdiler. Her şeyimiz var. Birçok üstünlüklerle beni de size yönetici olarak yolladılar. Bizim de onlara bir armağan vermemiz gerek. Ne dersiniz?"

"Çok yerindedir bilge ve güçlü kralımız!"

"Öyleyse onlara yaraşır bir tapınak yapacağız."

Ülkenin bütün güzel taşları toplandı. Ülkenin çev-

resine bu taşlardan aşılmaz, geçilmez, yüksek bir sur yaptılar; ortasına da göğe yükselen büyük bir tapınak.

Ama bu iş sanıldığı kadar kolay olmadı. Taşların toplanması, duvarların örülmesi, kule gibi gökyüzüne yükselen o anıtın yapılması yıllar sürdü. Halk çok yoruldu.

“Biraz ara verelim, sonra devam ederiz,” diyecek oldular.

Gılgamış, tepelerine dikildi:

“Ara vermek olmaz, bu iş hemen bitmeli!”

Ne yapsınlar, kral Gılgamış güçlüydü. Zorla, baskıyla, çoluk çocuk demeden, hasta demeden herkesi çalıştırdı. Kimse de, “Ben çalışmam,” diyemedi.

Çok insan hasta oldu, sakat kaldı, yaşamını yitirdi.

Halkın o eski sınırsız özgürlüğü, ülkenin çevresine örülen o kalın ve yüksek surlar arasında sıkışıp kaldı. Gılgamış, büyük işler yapmanın çılgınlığı içinde, zamanla her şeye egemen oldu.

Gılgamış şımarıyor

Gılgamış, bununla da kalmadı. Uzun bir geziye çıktı. Yıllarca dolaştı, eğlenceye daldı. Dünyanın her yanını gezdi. Nerede eğlence varsa oraya gitti. Ülkesini unuttu.

Sümer halkı, Gılgamış'a kızmaya, bunu da açık söylemeye başladı:

“Gılgamış, bizi unuttu.”

“Eğlencenin de bir sınırı var!”

“Takındığı bu kibirli tavrın bir sonu olmalı!”

“Kral dediğin ülkesini düşünmeli.”

“Güçlüyse gücünü halkının mutluluğu için kullansın.”

Bu yakınmalar, tanrıların kulağına ulaştı. Bir toplantı yapıp durumu görüştüler. İçlerinden biri:

“Halkın yakınması yerindedir. Gılgamış çok şıkmadı. Ona bir ceza vermek gerek,” dedi.

Baştanrı Anu sordu:

“Nasıl bir ceza verelim?”

Fırtına Tanrısı,

“Onu çok güçlü yarattık,” dedi. “Onunla kimse başa çıkamıyor. Onun gibi güçlü birini daha yaratalım. Gılgamış zayıflarla çekişeceğine, onları ezeceğine, bu yaratacağımız yeni kişiyle boğuşsun dursun. Böylece halk da biraz rahat eder.”

“Doğru, çok doğru,” diyerek Fırtına Tanrısı’nın düşüncesine katıldılar.

Baştanrı, Yaratma Tanrısı Aru’ya:

“Bu görevi sen üstleneceksin,” dedi. “Ama elini çabuk tutmalısın.”

Yaratma Tanrısı Aru, elini suya daldırdı. Bir avuç çamur çıkardı. Bu çamuru çöle fırlattı. Biraz sonra ortaya dev gibi bir yaratık çıktı. Bu bir insandı. Ama bilinen insanlara benzemiyordu. Kıvrıkcık, çok uzun saçları vardı. Bedeni, uzun kapkara kıllarla kaplıydı. Kütük gibi ayakları, iri bir gövdesi vardı.

Baştanrı, Güneş Tanrısı Şamaş'a şöyle seslendi:
"Buna bir de ad gerek, adını da sen ver bakalım."
Şamaş, biraz düşündükten sonra,
"Enkidu olsun," dedi.
Böylece, Gilgamiş'a eşit güçte yaratılan bu insanın adı da konmuş oldu.

Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

 CAN
ÇOCUK

YAŞ

9

10

11

12

+

Ahmet köklüğüller

GILGAMIŞ

gilgamiş'in ölümsüzlüğü
arayışının destanı...

gilgamiş, dünyanın en eski destanlarından biri. neredeyse insanlıkla yaşıt... sümer kralı gilgamiş'in bütün çabası ölümsüzlüğe kavuşmaktır. amacına ulaşmak için doğaya ve tanrıılara kafa tutar. gilgamiş'in bu büyük serüveni, "bilmek" ve "anlamak" üzerine kuculu. sümer, asur, akad gibi mezopotamya uygarlıklarından günümüze uzanan bu evrensel destanı ahmet köklüğüller sizler için derledi.

ISBN 978-975-510-598-7

9 789755 105987